

Р. І. Пилявець

Атомна зброя

АТОМНА ЗБРОЯ – зброя масового ураження, що ґрунтується на використанні внутрішньоядерної енергії. А. з. створ. у результаті досягнень ядер. фізики, що дало змогу наприкінці 30-х рр. 20 ст. дійти висновку про можливість ланцюгової реакції поділу урану, яка супроводжується вивільненням величез. кількості енергії. Розробка А. з. велася одночасно в деяких країнах. У грудні 1942 під керівництвом італ. фізика Е. Фермі у США вперше здійснено керовану ланцюгову реакцію поділу урану (пущено 1-й реактор). Проблема А. з. досліджувалася і в гітлерів. Німеччині. Однак до кінця війни Німеччині так і не вдалося створити А. з. У США група вчених, очолювана Р. Опенгаймером, розробила конструкцію атом. бомби, і до серед. 1945 було виготовлено перші три її зразки. 16 червня 1945 в шт. Нью-Мексико, біля Аламогордо, проведено випробув. вибух першої атом. бомби, а 6 і 9 серпня 1945 дві бомби скинуто на япон. міста Гіросіму і Наґасакі. У СРСР розрахунок ланцюгової реакції здійснили у 1939–40 Я. Зельдович і Ю. Харитон. Наук. роботами, пов'язаними з атом. проблематикою, зокрема створенням атом. і термоядер. бомб, від 1943 керував І. Курчатов. Перше випробування рад. атом. бомби проведено в серпні 1949, а термоядерної – 1953. Створення А. з. і засобів її доставки (носіїв) стало однією з гол. причин змін у військ. справі і вирішально вплинуло на розвиток воєн. мистецтва після 2-ї світової війни. З використанням реакції синтезу ядер легких елементів і створенням термоядер. зарядів для підвищення потужності вибуху атомну і термоядерну зброю почали називати ядер. зброєю.

Рекомендована література

1. Овчинников В. В. Горячий пепел: Хроника тайной гонки за обладание атомным оружием. 2-е изд. Москва, 1985;
2. Жучихин В. И. Первая атомная: Записки инженера-исследователя (о создании атом. бомбы и атом. центра «Арзамас-16»). Москва, 1993;
3. Харитон Ю. Б., Смирнов Ю. Н. Мифы и реальность советского атомного проекта «Арзамас-16». 1994;
4. Веретенников А. И. Рядом с атомной бомбой: Зап. физика-экспериментатора. Москва, 1995;

5. Мальков В. Л. «Манхэттенский проект»: Разведка и дипломатия. Москва, 1995;
6. Пестов С. В. Бомба. Тайны и страсти атомной преисподней. С.-Петербург, 1995;
7. Создание первой советской ядерной бомбы: Сб. воспоминаний. Москва, 1995;
8. Ядерне законодавство: Зб. нормат.-правових актів. К., 1998;
9. Ядерне законодавство: Зб. нормат.-правових актів (станом на 10 черв. 1999 р.): У 2 т. 2-е вид. К., 1999;
10. Лапін В. М. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. 3-є вид. Л.; К., 2000.

Бібліографічний опис:

Атомна зброя / Р. І. Пилявець // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-44610>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).